

Oponentský posudek na bakalářskou práci Dominiky Formanové

Role fyzického vzhledu a vnímání sexuální objektifikace z hlediska Hooters Girls

Předložená bakalářská práce Dominiky Formanové je výstupem polostrukturovaných rozhovorů, které autorka vedla s osmi dřívějšími tzv. Hooters Girls, tedy mladými ženami, jež mají zkušenost s prací servírek v restauračním řetězci Hooters. Obchodní model řetězce je založen na vytěžení ženské krásy „na place“ s cílem „dobře pobavit“ převážně pánskou klientelu restauračního zařízení. Práce má myslím potenciál zdařilé etnografie, což ostatně autorka uvádí, když v závěru práce dobře reflektuje další úrovně, které tento fenomén pro (nejen) genderovou analýzu skýtá.

Za stěžejní charakteristiku práce, která se nicméně na textu projevuje spíše implicitně konstrukcí otázek a témat, jichž se dotýká, je fakt, že autorka zde čerpá z vlastní zkušenosti bývalé Hooters Girl. Disponuje tedy dobrou obeznámeností se zkoumaným prostředím, dalo by se dokonce říci, že má „insider knowledge“. Přesto její výzkumné zaměření cílí na osoby, které – třebaže se pohybují uvnitř restaurace a jsou jejími zaměstnankyněmi – jsou outsiderky v tom smyslu, že jejich těla slouží k potvrzení maskulinity jak managementu restaurace (jak rozhovory ukazují), tak zákazníků (jak se dá s ohledem na obchodní koncept čekat). V tomto smyslu jsou tedy fyzicky v centru dění, ale jako objektifikovaná těla nemají přístup k symbolickému řádu, který „bonding“ dominantně mužského osazenstva a převážně mužského managementu umožňuje. Ačkoliv studentka pouze explicitně deklaruje pracovní zkušenost, myslím, že – možná nereflektovaně – její záměr pramení z jisté epistemologické i hodnotové proměny, kterou prošla. U obhajoby bych ji tudíž požádala o detailnější reflexi vlastní pozice coby výzkumnice.

Tímto požadavkem narážím na oblast, které se práce dotýká, ale nerozpracovává ji a tou je téma věku servírek. Z rozhovorů je evidentní, že některé pracovnice do Hooters nastupují ještě před věkem plnoletosti, avšak svou zkušenost pro účely práce nazírají retrospektivně s odstupem několika let. Jakou roli může/nemusí tato skutečnost hrát v tom, co respondentky sdělují? Lze očekávat, že svou „smířenost“ s objektifikací svých těl přehodnotí, jakmile se přehoupnou do věku, kdy už o jejich těla nebude Hooters stát? Respondentky opakovaně zmiňují zhoršující se podmínky v průběhu zaměstnání, avšak tyto autorka nerozebírá. Jedná se například o snižování odměn a nárůst práce, nebo jde toto zhoršování ruku v ruce s tím, jak respondentky (možná neuvědoměle) vnímají svou objektifikaci a sexuální obtěžování, které se stává součástí jejich „denního chleba“? Je možné, že objektifikaci hodnotí jako méně významnou, protože by čelily nepochopení ze strany obecně etablovaných genderových stereotypů

souvisejících s mocenským diskursem, že „si za to mohou samy“, když pracují v takovém podniku?

Autorka správně ukazuje, že řetězec porušuje jak antidiskriminační zákon, tak zákoník práce s ohledem na to, jaké osoby zaměstnává (či lépe - odmítá zaměstnat). Studentka však v tomto kontextu explicitně nezmiňuje gender jako stěžejní kategorii, která determinuje, kdo může být servírkou. Lze v tomto směru hovořit o genderové diskriminaci mužů?

Práce má kvalitně zpracovanou teoretickou část, byť bych doporučovala odkazovat na použitou literaturu nikoliv v ročném nýbrž i paginací tam, kde je diskutováno konkrétní téma (např. str. 18 - zmínka o historické i/relevanci barvy očí pro kategorizaci osob). Velmi oceňuji propojení teorií o genderu a těle, objektifikaci a symbolickém násilí, male gaze (zde prosím odkazovat v bibliografii na text Mulvey, nikoliv editorku antologie, v níž je text obsažen) a bytí pro pohled, jakož i intersekcionalní poznatek, že v Hooters jsou žádaná těla výlučně bělošská, nikoliv etnicky příznaková. Myslím, že teoretické zázemí práce by bylo možné rozhojnit o koncept mýtu krásy Naomi Wolf či využít přehledovou knihu Dějiny ňadra od Marilyn Yalom, neboť je to právě velikost poprsí, jež hraje primární roli při náboru servírek, jak rozhovory ukazují. Práce je sepsána čtivě a je prostá překlepů, byť jeden významný se našel: řetězec Hooters nebyl založen v roce 1893, nýbrž 1983 (str. 31).

Analytická část je příliš zatížena rozsáhlými citacemi z rozhovorů. Navrhovala bych vypíchnout reprezentativní výpověď tam, kde se respondentky shodují a lépe provázat citace z rozhovorů s teoretickou částí práce. Zajímavým poznatkem je jednou respondentkou deklarovaná „ztráta kontroly nad vlastním tělem“ nikoliv v případě sexuálního obtěžování/objektifikace, ale v případě nároků na úpravu oděvu a disciplinaci těla v předpisech firmy. Nakolik se zde potkávají/vylučují explicitní pravidla podniku s nevyřčeným implicitním diskursem o objektifikaci ženských těl?

Přednesené dotazy navrhuji diskutovat u obhajoby. Práci považuji za solidně zpracovanou, **doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.**

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

V Praze, 25.9.2020